

ANNEX:
CARTES DE RAFAEL MASÓ VALENTÍ A
JERONI MARTORELL SOBRE LA CONSERVACIÓ DE
MONUMENTS I CANVI D'ALINEACIONS A GIRONA 1916-1921.
Extractes. (Arxiu de l'Institut Municipal d'Història de Barcelona,
Documentació Jeroni Martorell).

1. GIRONA, 22 DE DESEMBRE DE 1916. (INICI DE LA POLÈMICA SOBRE LA CONSERVACIÓ DE LA CASA AGULLANA).

Sr. D. Geroni Martorell. Estimadíssim amic: A son temps vaig rebre la teva lletra i aixís mateix el President de la Diputació l'ofici o comunicació de la Secció de Conservació de Monuments de l'Institut d'Estudis Catalans, redactat per tu mateix. Mil mercès i que Deu i Catalunya t'ho paguin.

Lo que hi ha és que el President després de molt pensar-hi, i obrant molt prudentment, no volgué fer ús del teu document, no sols per que la recomanació, com tu molt bé dius, no era fèrvida i si sols de principi sinó que també perquè el dictamen de la Ponència, recomanant la compra de la casa, hagué de quedar sobre la taula per certa oposició que hi feren els eterns enemics de Catalunya Srs. Riu i Solà.

La cosa està aixís pro are més que mai necessitem del teu apoi i adjutori, i això perquè s'ha començat una campanya indecent que Déu vulga que no convenci al públic, car si aixís fos 's perdria aquesta magnífica ocasió de rehabilitar una bella estructura catalana i de ennoblir un encantador i monumental racó de nostre ciutat.

Pera contrarrestar tal actuació, nosaltres hem pensat emprendre també una campanya lluminosa i aciençada, fent veure els poderosos motius d'Art, economia i conveniència que han de moure a la Diputació per a encarinyarse en la rehabilitació del antic Palau del Vescomptat.

Se publicarà el dictamen que per unanimitat formularen els cinc arquitectes de Girona favorable a la compra. Se demanarà a la Junta de museus i Conservació de Monuments d'aquí que informi sobre el caràcter monumental de la casa i la necessitat de deixar sense efecte un plànol de alineació que la destrueix; i's publicaran articles en el "Diario" i en El Gironés en defensa de la noble idea.

Més per a això, entre altres coses que'm convindria sapiguer, hi ha els exemples parecuts de rehabilitació que's poguessin citar. Aquell que'm digueres tu del Ajuntament de Madrid que s'ha traslladat part a la Casa de Cisneros m'ha fet un gran favor. Cercame'n d'altres que tu bé'n deus sapiguer o en pots trobar. Cércals i doneme'n detalls. Si són d'Espanya bé i si són del extranger millor.

Lo que també 'm convindria molt sapiguer són casos en què s'hagi anulat un plan d'alineació per a no fer malbé una construcció monumental i casos en què s'ha permès reconstruir o reforçar arcs i passadissos travessadors d'un carrer. Tot això 'm convé molt i molt per més que jo ja'n coneixo algun.

Finalment crec que no hi seria de més que un delegat de la secció de Conservació

de Monuments pugés a Girona per a estudiar el cas i fer un dictamen repicat com tu dius. Pro tinc en compte que això hauria d'ésser molt aviat perquè ja el dia 2 de Janer tindrà lloc la sessió en que s'ha de discutir i resoldrer. Si l'Institut compleix aquesta missió gratuïtament millor, pro si alguna cosa s'hagués de abonar, digam'ho que jo en parlaria a n'En Riera.

Com més aviat millor comuniquem aquelles dades o notícies perquè amb aquests curts dies s'ha de donar la batalla. Jo t'ho agrahiré molt i l'Art i la Pàtria 't beneiran de segur per ta generosa acció

Teu ben afectíssim amic amb una encaixada. Signat: Rafel Masó

2. GIRONA, 1 DE GENER DE 1917. (CONTINGUT QUE HAVIA DE TENIR L'INFORME DE JERONI MARTORELL SOBRE LA CONSERVACIÓ DE LA CASA AGULLANA).

Sr. D. Geroni Martorell. Mon volgut amic: Avui he tingut una llarga sentada amb En Riera per a deixar ben esclarits certs punts sobre'ls que tu'm preguntes i que convé deixem ben sentats. Heu-te aquí tot lo que hem acordat:

1er. Que la conferència que tu penses fer sia motivada pel prec que ell com a President de la Diputació t'ha fet de que't dignis ilustrar al públic en general, i als Diputats especialíssimament, sobre matèries tant d'actualitat i tan interessants pel ciutadans de Girona, con són les de la conservació i rehabilitació de monuments en les ciutats hereves d'un tresor arqueològic i la del problema de les alineacions i plans de reforma en les urbs d'aquesta categoria.

2on. Que ell que és el sollicitant serà el que curarà de convidar, i cercar el lloc apropiat per a la conferència. Res de comunicacions teves ni a Alcalde, ni a Regidors. El saló de sessions que és el lloc ideal serà sollicitat a l'Alcalde pel propi President de la Diputació. [...]

I res més. Sols cal are que parlem de la forma en que'm sembla que hauries de emetre l'informe o dictamen de la Secció de Conservació i Catalogació de Monuments, i no precisament pera donar-te una pauta que prou bé't forjaràs tu sinó per a que quedin fetes certes apreciacions que convé les formuli una Institució de tant prestigi com l'Institut d'Estudis.

Ha d'aparèixer que tu has sigut cridat pel President de la Diputació, al objecte de ilustrar a la Presidència sobre: a) Monumental caràcter del conjunt urbà que formen les gradinades de la Església de S. Martí i el Palau Fontcuberta. b) Noblesa i senyorívol aspecte dels elements externs d'aquest edifici. c) Escaienta estructura del mateix, tota aposta pera ben encaixar-hi els distints elements de que deu estar integrada una Diputació com la de Gerona (notable magnitud del pati central. Escaienta elevació i amplada de cruja del Gran Saló, magnífiques crujiass per a corredors esplèndida escala de 2 metres d'amplada, jardins, horta, etc, etc. Totes aquelles coses que per aquella institució puguin ser apropiades). d) Magnífica orientació: Les principals crujiass, orientadas a migdia i lo mateix l'horta. e) Relatiu bon estat de conservació, en especial els elements interessants i f) Encertat emplacament, per estar a 50 passos del barri cèntric de Ciutadans i trovarse rodejat d'edificis de noble estructura (casa Pérez Xifrà, Iglèssia de S. Martí i Seminari).

En consecuença manifestar.

a) Que queda **Catalogada i clasificada** la edificació anomenada Palau del Vescomtat o Casa Fontcuberta.

b) Que deuen ferse els possibles pera restaurar tal edificació i per a evitar que sia mutilada per cap concepte.

c) Que l'ajuntament per aquest cas especial i per tots els que's presentin en semblants circumstàncies ha de revisar el plànol d'alineació que afecta a tal barri i rectificar-lo així com també modificar els articles de les ordenances que atenti contra algú dels seus elements, i

d) Que és lloabilíssim el pensament de la Diputació de rehabilitar tal Palau i que l'Institut d'Estudis i la Secció de Conservació de Monuments l'estimula per a que emprengui tant patriòtica empresa refusant tota l'altre iniciativa de construir un nou Palau que per a Girona mai tindria la importància que té la rehabilitació del seu patrimoni arqueològic.

Tens aquí la relació dels punts que més convé deixar ben sentats. Tu mateix, pro pensa sempre que si a n'aquesta gent no se'ls ferma és més fàcil que tiri cosses.

Els periòdics d'aquí continuen la seva campanya desbocada, d'insults, insidies, maledicències, calúnnies, etc, etc... Ja no's contenten suposant sinó que afirmen i tot. !Que hi farem!. Els 5 arquitectes autors del dictamen ens reunim demà per a veure si decididament prenem cartes en l'assumto. Tot podrà ser pro'm temo que'ls que més en mal terreny han quedat siguin els més inclinats a arronçar. En Riera voldria que's tingués energia i que fins i tot féssim com una mena de defensa del nostre dictamen mitjançant un petit parlament que fes algun de nosaltres al final de la teva conferència. A aquest fi ens ha participat semioficialment la teva vinguda i el teu *rôle* en aquest afer i ens ha fet una lleugera insinuació d'aquell seu desitj, vejam demà que decidirem i si això's farà viable. De tots modos, per lo que pogués ésser, jo de tu (i consti que aixís també ho desitja En Riera) concretaria un xic, i are que parles d'aquells problemes en general, parlaria també del particular de Girona o sia del que se li presenta are am motiu del projecte aquest que té la Diputació. Com que'l President en el convit, ja explicarà el motiu de la conferència. Segons t'he apuntat en el primer paràgraf d'aquesta carta, no crec que ningú pugui trobar que't propasses.

He pensat ja deus haver rebut un parell de Diaris que't vaig enviar en els que's començava a parlar en serio d'aquest afer. Adjunt te'n envio un altre pera que vegis el primer d'aquells articles que't vaig anumerar i per a el que com ja veuràs m'han fet un inmens favor els datos que 'm vas proporcionar. Sé que ha produït gran sensació i que ha deixat anorreats als enemics. Ja t'aniré enviant els demés.

També t'enviaré, per que ja les tinc, les proves de les fotografies que va fer aquell bon xicot de la casa Fontcuberta. N'hi he fet fer positius, tamany universal per a les projeccions.

En Riera crec que pujarà a veuret a la Secció un d'aquets dies per a dir te alguna cosa més que a mi se m'hagi escapat. També't demanarà li contestis per escrit una pregunta que ha fet a diferents altres arquitectes i és el del preu unitari prudencial, de que s'ha de partir per a fer un presupost de construcció d'una Diputació de nova planta.

Si d'alguna peritació de casa vella de la Reforma, tinguessis algun dato, per a pogue-me treure el preu concedit a la edificació t'agrairia molt que me'l enviessis, pro a volta mateix de correu per a alcançar l'article que demà escriuré sobre el valor de l'immoble.

Res més! Are sols, me cal donarte per endavant mercès i dirte que'm perdonis tantes i tantes impertinències. Una forta encaixada del que t'és un bon amic. Signat: Rafel Masó

3. GIRONA, 6 DE GENER DE 1917. (MÉS SOBRE LA CASA AGULLANA. DESCRIPCIÓ DE LA POLÈMICA EXISTENT A GIRONA I PREPARATIUS PER A LA CONFERÈNCIA DE JERONI MARTORELL).

Amic Martorell: La cosa està que bufa i aquest és el moment culminant. Hem de redoblar, doncs, els nostres esforços! Si has tingut curiositat i has cercat en algú lloc la

prensa gironina ho hauràs pogut veure: Difamacions, infàmias, xafarderies, amenaces, pero.. hem de soportar-ho tot perquè sabem que hem de véncer!

Supòs, que has llegit aquells articles insertats demunt “Diario de Gerona” i que són meus. Han fet sensació i han lograt una o millor dues coses: 1a. Convéncer al republicà Irla que era un de la Ponència i que no semblava pas gaire disposat a sostenir el dictamen ¡Està convençut! i segon dencarrilar la qüestió a un terreny una mica menys xafardesc. —En aquest punt però, no tothom s’ha portat igual.

Els carlins i els liberals, són els que estàn més folls. Cerca en la edició d’avui del “Diario”, la ressenya de la sessió de l’Ajuntament; veuràs amb quina follia’s llençaren a l’atac intentant denegar el Saló de descans de l’Ajuntament per a donar-hi les conferències. Estan borratxos, i mira si ho estan que avui el célebre *Norte* publica aquesta nova en la secció de crònica.

“Ha sido pedida autorización al Alcalde para celebrar un acto de propaganda contra el descabellado proyecto de adquirir la casa Fontcuberta para Palacio Diputación así que terminen las conferencias que ha organizado el Presidente de la Diputación **en el mismo local en que éstas tengan lugar**”.

Això de la conferència els ha tret de pollaguera. Vés lo que diu l’altre confrare. “El Heraldo”, remata un article que escriu contra de mi diguent-me que sóc: “desgraciado en sus empresas y por esto su natural aspecto **duro y áspero, hoy es ofensivo e insufrible**” el remata —dic— amb aquestes paraules “para que la fiesta sea completa sólo falta la llegada del equipo que debe ilusionar al público con unas cuantas proyecciones cinematográficas”.

¿Que tal? Jo lo que voldria és que ho fos de completa la festa i que la donguessim aquesta contraconferència per a assistirhi i converti la en controversia.

Per lo que ja deus haber llegit als diaris ‘t suposo enterat de que la teva conferència serà complementada amb una explicació i puntificació que en Roca farà del dictamen dels 5 arquitectes. Això i el que els diaris i la gent ‘s fassin paga de que tu ‘ls parlaràs del valor artístic de la casa Fontcuberta, t’obligaran potser a parlarne un poc més de lo que tenies pensat. Jo crec que no aniria malament perquè lo mateix que tu diguis, dit per tu, estarà bé, i si ho digués jo ho qualificarien de follia. De tots modos ja’m parlarem i ben detingudament a nostre vista.

Are anem a altres coses, sobres les que també hem de quedar acordat.

1er. Tots ens refiem de que la llanterna la portaseu vosaltres. (Jo’t vaig demanar datos sobre l’amperatge del arc i tu no me n’has pas dit res). Am la llanterna naturalment que deuren dur la resistència.

2on. La pantalla de projeccions ja la trobareu aquí.

3er. Convindrà que parlis fort i enèrgic sobre lo de la anulació de certs plànols d’alineació. —Quan vingas t’ensenyaré un solt publicat pel Norte en el que ja se entreveu la campanya que’s farà a l’Ajuntament, fent complir les ordenances i els plans d’alineació. Caldrà doncs arremetre desde bon principi car si l’Ajuntament hagués de acordar quelcom, perderiem.

4art. També caldrà per la mateixa raó que t’enteris ben enterat i ens ho comuniquis a nosaltres lo que hi hagi sobre d’aquella Llei de protecció de Monuments de que en parlaves, perquè n’haurem de fer ús tot seguit. Me crec que ja a la vinenta sessió de la Diputació. En Riera n’haurà de fer esment. Estúdiatela o porta alguna anotació per a estudiarla aquí.

Y... me sembla que res més!

En Roca ho farà tot amb avinença i consultant m’ho de manera que no has de temer res! Jo ja’m cuidaré de l’escomesa de la corrent etc... Els positius Fontcuberta ja’ls tinc. Estan molt bé!

Desitjant que t'arboris davant de totes aquestes noves i que vinguis amb més braó i entusiasme que mai queda teu, afectíssim: Signat: Rafel Masó

4.- GIRONA, 16 DE FEBRER DE 1917. (MÉS SOBRE LA POLÈMICA ENTORN A LA CASA AGULLANA. PROPOSTA PER A ANAR A DEFENSAR LA CONSERVACIÓ DELS CENTRES HISTÒRICS AL CONGRESO NACIONAL DE ARQUITECTOS DE SEVILLA).

Amic Martorell: [...] “**El Palau del Vescomptat**”, Aprés la violenta campanya que tu ja coneixes, tot ha quedat aparentment somort. Els carlins intentaren però, prosseguir-la diguent que apelarien a tots els medis per a avitar aquesta “escandalosa disbauxa de la Corporació Provincial”, presentaren, recurs d’alsada contra l’acord i intentaren que’l Governador el suspengués. La forma violenta amb què treballaren això darrer, fou causa de que aquell no’ls complagués, cosa que en veritat sembla un somni. La Diputació acordà protestar davant el Governador i així ho ha fet, pel fet d’haver admés aquest el recurs d’alsat. L’acord fou pres ...amb el vot favorable dels... carlins!!!.

Desde la premsa volgueren aquets encendre la qüestió combatent el nom amb que deien que nosaltres havíem batejat a la casa Fontcuberta. Insistien molt, pro nosaltres no contestàrem per a contrariarlos i perquè calia fer certs estudis —que en la actualitat estic fent— per a deixar sentat científicament lo que sols la fantasia popular o millor dit la poesia s’havia preocupat de conservar. Pot no ésser allò el Palau del Vescomptes, ja que aquests no existiren més que fins al 1100, pro té fonament el nom, per raó de trovarse la casa tocant a lo que havia sigut torre Vescomptat del primer recinte murat de Girona. I apropòsit d’això vetaqui una petició que’t vaig a fer i és la de que’m demanis, si no ho tens tu, a n’En Bosc Gimpera una petita còpia del plànol del primer recinte que va fer o completar en Cazumo que sé que és al Institut d’Estudis. T’en cuidaràs? Me convé molt i molt perquè jo també l’estic refent apropòsit de lo que trovo en el Cartoral de Carlesmany, del que’n surt molta cosa bona sobre la disposició topogràfica de la ciutat de la Girona en els S. IX, X i XI. T’ho confio a tu especialment, i’t demano que amb certa urgència’m prestis aquest favor.

Per a finalitzar vagi un altre afer i és el del **VII Congrés d’Arquitectes celebrader a Sevilla** ¿Has rebut la convocatòria del congrés? Has ullat els temes? Has llegit el tema 1er? Doncs jo crec que convindria que tu i jo i l’altre de més enllà, —tots aquells que tan afectats estem en lo de la conservació de les velles ciutats— hi prenguessim part pro d’una manera activa i decisiva intervinguent en el debat que’s plantegi o bé d’avans, demanant ésser de la Ponència que se encarregarà de presentar les conclusions. Cal que en un Congrés d’arquitectes se demani per aclamació la promulgació d’una llei de revisió d’alineacions, creació de zones de protecció etc, etc. Tot allò que jo volia obtenir a Girona sols amb l’esforç ridícol dels cinc arquitectes, que hi treballam. ¿No’t sembla bé? Jo crec que hauríem de posar-nos d’acord i no deixar passar la ocasió que conceptuo magnífica. Quin orgull pels catalans si fóssim nosaltres els que deixéssim fonamentat i resolt aquest tremenda problema. Hem de unir-nos tots, i tos anar-hi; fer una creuada i deixar urdida aquesta impenetrable cuiraja que posarà, al recés de tots els atacs, lo més bell de nostre patrimoni. Endavant! Jo mi sento encoratjat i m’ofereixo. No crec que passi aquest mes sense venir a Barna. Si es aixís ja’t prometo una visita per a parlar de tot això i per a deixar plantejat el nostre plan de campanya.

Amb Deu! Are si que’m penso que ho he buidat tot. Sols me falta demanar-te un parell o tres de coses sobre aquest últim afer, pro prefereixo fer-ho de paraula en ocasió de veurens.

Amb Deu novament i mana com vulguis del que es teu afectíssim amic. Signat: **RAFEL MASÓ.**

P.D.: ¿I això de l'Orfeó apropòsit de lo de la Casa dels Velers, que ha estat?...
¿Sembla impossible!... Els carlins de per aquí ja, ho clisaren, ja i'ls falta temps pera
treuren suc. ¿Qui perdrà?

5. GIRONA, 23 D'ABRIL DE 1917. (INCLUSIÓ DE LA CASA AGULLANA AL CATÀ-
LEG PROVINCIAL DE GIRONA DE BERNARDO GINER DE LOS RÍOS. GES-
TIONS DE V. LAMPÉREZ A MADRID PER ACONSEGUIR LA DECLARACIÓ DE
MONUMENT).

Molt volgut amic: Tinc rebuda carta d'En Miquel Ferrà notificantme que ha escrit
efusiva lletra de recomanació a D. Bernat Giner de los Ríos per lo que tu ja sabs. En la
mateixa em diu que aquest individu és un excel·lent xicot "que comparteix delicada-
ment el nostre amor per aquestes coses" i que sens dubte donarà una forta empenta en lo
del Vescomtat.

Recordat de recomanar l'afer a En Lampérez i de donar-li aquelles fotografies. Les
gestions d'En Lamperez crec que podrien fer-nos favor sobre tot si cures de fer anar en-
devant l'expedient i procures una resolució clara i definitiva sense gaires tràmits. Tu
mateix! Una cordial abraçada de ton amic: Signat: Rafel Masó

6. GIRONA, 22 DE JULIOL DE 1917. (MÉS SOBRE LA CATALOGACIÓ DE LA CA-
SA AGULLANA).

Amic Martorell: Avans de la famosa Assemblea, que a tots ens ha portat un xic im-
pacients vaig veurem amb En Riera, nostre President, a qui vaig mostrar la teva lletra i
amb qui parlarem una bona estona del consabut afer de la Casa del Vescomtat.

Ambdós t'agraïm fortament tot l'interès que per ell t'has pres i totes les gestions
valioses i desinteressades. Per nostre part no ens en oblidem pas i també ho treballem.
En Riera ha fet posar un B.L.M. als Srs. de la Junta de Excavacions recomanantels'hi la
Catalogació i particularment fen indagacions per a trovar amistats i gent d'ascendent so-
bre dels dits individus.

A n'el Bernardo Giner he procurat veure'l i fins he fet sacrificis per a lograr tal co-
sa, ja que expressament he baixat a ciutat dues vegades de desd'aquest sojorn d'istiu ont
ja'm trovo dies.

[...]Segons notícies que m'ha donat mon Confrare Almeda –arquitecte de la penso
que't faran molt pler. Si algunes d'elles os convencen per la Secció de Catalogació Di-
putació– el Palau del Vescomtat ha sigut catalogat en l'Index de'n Giner. Això ja és un
bon símptoma i una garantia de moltes altres belles accions. Signat: Rafel Masó

7. GIRONA, 4 DE DESEMBRE DE 1917. (MÉS SOBRE LA DECLARACIÓ DE LA CA-
SA AGULLANA).

Sr. D. Geroni Martorell [...] Ahir l'amic Riera –osia nostre President– va dirme
quelcom sobre la definitiva resolució de la Catalogació del Palau del Vescomtat, mani-
festantme que eres tu qui li havies proporcionat tant grata nova. Si alguna cosa hi ha,
molt t'agrahiria que m'ho comunicuessis, majorment anantsen com se'n va En Riera a
Madrid dintre vuit dies. Caldria ben enterar-lo de lo que hi ha fet, i de lo que caldria fer
a Madrid, aprofitant la visita, cas de que no estigués resold l'afer. La ventatja de tenir un

català nacionalista al Ministeri de I.P. i B.A. [es referia a Felip Rodés] haurà d'ésser aprofitada per a donar una forta escomesa al afer. Digamen lo que'n sàpigues i si tens noves de que s'és formulat ja el Reglament de la Llei de Catalogació motivat per l'afer del Vescomtat, confirmeles tot diguentme l'esperit del Reglament o 'l nombre de la Gazeta ont hagi aparegut.

Ans de diumenge'm serà profitosíssim tot lo que'm diguis car en tal dia he de tenir una llarga sentada amb en Riera. Am Deu i mil mercès per tot a la avançada. Sabs com te vol ton amic. Signat: Rafel Masó.

8. GIRONA, 23 DE SETEMBRE DE 1918. (R. MASÓ S'INTERESSA PER LA CONSERVACIÓ DE LA CASA PÉREZ XIFRÀ).

Sr. D. Geroni Martorell: Mon bon amic i company: Per un altre expedient ares quan l'afer del "Vescomtat". Adjunt t'envio una copia de la sol·licitud que eleva l'interessat al Ministeri d'Instrucció Pública i la del informe que varis arquitectes emitim. Amb aquests documents en tens prou pera deixar redactat el pidolat document.

Dijous vinent el propietari (Sr. Pérez Xifrà) i jo serem a Barcelona i 't vindrem a veure mostrant una bella colecció de fotografies demostratives que emdel Institut podràs disposarne *gratis et amore*.

Amb Deu. Molt t'agrahiré que ens pugas deixar enllestit pel dijous vinent el dit document i mentres m'arriba l'ocasió de abraçar-te t'envio aquesta efusiva estreta de mà. Gràcies! Teu. Signat: Rafel Masó.

9. GIRONA, 21 DE SETEMBRE DE 1920. (MASÓ COMUNICA A J. MARTORELL QUE HA ESTAT INCLÓS EN LA COMISSIÓ QUE HA D'ESTUDIAR LA MODIFICACIÓ DELS PROJECTES DE CANVI D'ALINEACIONS).

Sr. En Geroni Martorell: [...] I are un altre afer. ¿Has rebut uns periòdics que dies endarrera te enviava en el qual s'hi contenia el context dels acords presos per aquest Consistori referents als problemes de les alineacions i reforma de ordinacions municipals?. ¿Has rebut també un ofici de nostre Ajuntament manifestan que havies sigut indicat i nomenat membre de la Comissió que ha d'entendre en aquestos afers?.

Voldria que me'n diguessis quelcom i sobretot que cas d'haver rebut aquest nomenament t'adressesis al Consistori gironí acceptantlo i felicitantlo per tan lloables iniciatives. Ens convé de debó car els enemics treballen per a feros fracassar el projecte i no hi ha dubte que amb tu dins la Comissió i volguent assistir i treballar-hi com no dubto que aràs tindre la batalla completament assegurada.

Vulgas ben aviat respondrem sobre aquets punts i reb per tot la expressió del meu més pregon agraïment. Teu afectíssim. Signat: Rafel Masó.

10. GIRONA, NOVEMBRE DE 1920 (SOBRE LA REUNIÓ DE LA COMISSIÓ DE REVISIÓ DE LES ALINEACIONS).

Amic Martorell: Per una pila de concauses molt llargues d'explicar (cap d'elles però emparentada amb l'essència mateixa del fet de la Creació de la Comissió Extraconsistorial cridada a resodre el problema de les alineacions gironines) no podrà reunir-se aquesta Comissió el vinent dijous com t'havia anunciat.

La farem dijous de l'altra setmana si a tu't ve bé i ens dones el teu assentiment amb certa urgència. L'urgència la demano pera poguer amb més temps convocar al Sr. Giner de los Ríos amb el que, encare que no vingui, tenim obligació de quedar bé.

[...] **No sé com ha estat** pro lo cert és que avui m'he trovat a casa amb un nombra-ment de membre Corresponent de la R. A. de San Fernando i per tant de la Comissió de Monuments. Des d'aquest lloc acabarem de arrodonirde Catalogació en el que estic vi-vament interessat me convindria que la direcció de la Secció de Conservació i Cataloga-ció del Institut d'Estudis Catalans emitís un informe. La catalogació's fa en vistes a po-guer fer unes restauracions i embelliments a les façanes de la casa en qüestió que l'Ajuntament no deixa fer pel romanço de sempre de la **alineació**.

La casa s'ho mereix i el propietari porta sanitoses intencions i és pren totes aques-tes circumstàncies que't prego vulgui extendrens un document parell al que redact las ofensives i defensives que calguin. Et saluda afectuosament. Signat: Rafel Masó.

11. GIRONA, 24 DE MAIG DE 1921 (ES CONVOCA LA REUNIÓ DE LA COMISSIÓ DE FORMA URGENT).

Sr D. Geroni Martorell: Mon excel'lent amic: Hem passada ja la Pasqua, l'arqui- tecte municipal està ja bo (si bé que al present –segons se m'ha dit– el tenim dimitent) els calés de les alineacions estan enllestits de dies i tenim en portes el conflicte de les obres del Banc de Catalunya si no resollem aviat lo que se'ns té encomanat. Per totes aquestes raons crec que és convenient que ens senyalis dies per a la teva vinguda i que aquestos sien tant cap encà com et sia possible. El nostre Batlle està frisós i voldria de- sempantenegarse d'aquest afer pera evitar els conflictes que ens poden sobrevenir en aquest lapsus de temps. ¿Faràs un esforç pera complaurens i ens senyalaràs dies pera te- nir les dues reunions de Ponencia i de ple de la Comisió d'Alineacions? No tinc cap me- na de dupte que enllestiràs en dos dies. Pots venir un dia amb l'express. Dediquem la tar- da a veure quelcom sobre el terreny i la vetlla pera deixar fet l'informe de ponència. L'endemà dematí es convoca el ple, s'aprova lo que sia i tu t'entornes en el correu de la tarda o amb l'express. ¿Te està bé?. Si és aixís comuniquem'ho i fes'ho ben aviat per a poguer-ho comunicar jo als demés. Amb Déu fins a reveure. Ton de cor amic i devot. Signat: Rafel Masó.

12. GIRONA, 11 DE JULIOL DE 1921 (SOBRE LA CONSERVACIÓ DE LA FONTANA D'OR, ADQUIRIDA PEL BANC DE CATALUNYA).

Sr. En Geroni Martorell. Mon volgut amic: Fa ja uns quants dies que, per acord municipal va ésser tramés a aquest Servei de Catalogació un ofici demanant-hi informe sobre varis extrems relacionats amb l'afer de les obres del Banc de Catalunya [Fontana d'Or]. Convindria molt i molt que el sol'licitat informe ens arrivés tot lo més prompte possible, ja que malgrat el resultat de la revisió d'alineacions favorable a la conservació integra del monument, és fa campanya i sobretot pera molestar al Banc de Catalunya. Crec ociós indicarte la conveniència de que en l'informe apareixi amb tota **claretat** el criteri de la protecció integral de la façana i si te'n faig esment és perque no hi planyis els termes **diàfans**.

Avans d'ahir es va venir la Comissió de Monuments d'aquí dictaminant, després de agitada sessió sobre la necessitat indiscutible de respectar a tota costa el monument. Els arquitectes Sureda i Almeda defensaren la conviniència de retirar la façana i home

tan erudit com en Ballester catedràtic d'Història del Institut **ens feu aigües**, votant en blanc. Malgrat tot guanyarem per majoria de vots (4 contra 2). S'acordà ademés demanar la Catalogació de les façanes per a salvarles del tot i per a lograr que el Banc massa barroerament no hi fassi inconveniències arquitecturals. Convindria que el Servei de Catalogació fes altre tant o ha aconsellés al Ajuntament.

De demà a demapassat et serà remesa la memòria acompanyatòria del projecte de revisió d'alineacions que feu la Comissió nomenada al efecte de la qual tu formaves part. Procura no entretenir-la i retorna-la firmada **a volta de recader**. Si haguessis d'augmentarte de Barcelona ens ho podries avisar telefònicament. Nostre desitg seria portar-ho dividres vinent a la aprovació del Consistori. Amb Déu! Espero rebre aviat els documents demanats i ja per endavant te'n donc mercés. [...] T'abraça efusivament ton de cor amic: Signat: RAFEL MASÓ.